

Juraj Brecko

Povera z pohľadu reformovanej vierouky

Bratia a sestry,

ideme sa teraz na poveru pozrieť z hľadiska reformovanej vierouky. Biblický verš, ktorým sme dnešný deň začínali hovoriť:

„Keď vám povedia: Pýtajte sa duchov zomrelých a veštcov, ktorí šuškejú a šepkajú, povedzte: **Či sa ľud nemá pýtať svojho Boha, ale mŕtvych kvôli živým? K učeniu a svedectvu!**“ (Izaiáš 8, 19- 20)

Prorok Izaiáš hovorí o tom, aká bola povera rozšírená v Izraeli. Pýtajú sa duchov zomrelých, veštcov, ktorí šepkajú, šuškejú, a tu je tá otázka, či sa ľud nemá pýtať svojho Boha, ale mŕtvych kvôli živým k učeniu a svedectvu, čiže jednoducho je dobré poznať aj všetky tie rôzne povery. Mali sme tu dnes už tri prednášky a tri diskusie. Zrekapitulovali sme množstvo povier, ktoré existujú. V tejto prednáške vám ponúknem iný pohľad, ktorý som sčasti načrtnol už na seminári minulý rok v Čani, ktorý bol o nadpozemských bytostiach atď. A tam bolo prirovnanie k bankovkám. Ak by mali zamestnankyne banky každú jednu falošnú bankovku preštudovať, nemali by šancu, pretože vždycky sa vytvárajú nové a nové, takže majú údajne školenia v tom zmysle, že najlepšie je poznať tú pravú. Keď poznajú do hĺbky tú pravú, tak im pri falošnej bankovke skrsne hneď podozrenie, že niečo nie je v poriadku. Jeden pohľad je, čo najlepšie poznať Pána Boha, prehľbovať svoj vzťah s ním, a potom my vlastne poveru ani nebudeme potrebovať a budeme ju vedieť odlíšiť, resp. rozlíšiť, čiže tu je tá reakcia v tomto texte „či sa ľud nemá pýtať svojho Boha?“ Máme úžasného Boha, ku ktorému môžeme prísť. A On počúva, Pán Boh nie je kdesi ďaleko. Jeho oči prehliadajú celú zem a jednoducho sleduje život každého jedného z nás (2.Kr 16,6), takže máme tu ten vzťah, že Pán Boh je živá bytosť, teda vzťah k živému Bohu. Máme tu aj také jasné mantinely, to je práve učenie a svedectvo Písma svätého. Lenže je tu jeden problém, o ktorom hovorí tiež prorok Izaiáš :

„Lebo takto vraví Pán, Hospodin, Svätý Izraela: V obrátení a upokojení bude vaša záchrana, v utíšení a dôvere bude vaša sila ...“ (Iz 30,15)

Keby tam ten verš končil, tak je to úžasný verš. Niekedy sa robia rôzne predmety s biblickými veršami - niekedy sa vyšívali, vyrezávali, dávajú sa ako záložky a väčšinou sa hľadajú dobré veršičky. Tento je úžasný, ale zároveň má aj smutný koniec : „ale nechceli ste.“ A toto, čo odmietli, je vlastne liek na všetky povery. Liekom na poveru je dôvera. Trošku sa to aj rýmuje povera-dôvera. V obrátení a upokojení bude vaša záchrana, v utíšení a dôvere bude vaša sila, ale nechceli ste. Nechceli, a preto potom chodili hore-dole, blúdili. Dejiny Izraela sú veľmi poučné. Tým, že odpadli od Boha, verili vlastne všeličomu. Takže, keď to zoberieme z toho pozitívneho hľadiska, je dôležité prehľbovať svoj vzťah k Pánu Bohu a v utíšení a dôvere nájdeme silu. Silu vtedy, keď sa na nás aj niekto zle pozrie alebo keď budeme čeliť nejakým problémom, skúškam, ťažkostiam a toto je vlastne dôležité na prehĺbenie dôvery.

Z hľadiska našej vierouky - niektorí ste tu chodili na riadnu, klasickú biblickú školu, kde boli tri predmety Starý zákon, Nový zákon a vierouka - tam sme vierouku preberali na základe dvoch kníh, ktoré vystihujú našu vieru, také hlavné zásady. Prvý rok sa preberal Heidelberský katechizmus a druhý rok sa preberalo II. Helvétske vierovyznanie. Bolo to už dávno - niekedy v roku 2022 - keď

sme preberali prvé prikázanie. Takže pozrime sa teraz znovu na prvé prikázanie, lebo ono je odpoveďou na poveru. Prvé prikázanie, ale nielen to, ale všetky prikázania máme v Biblii dvakrát. To, čo je dôležité, teda kľúčové veci sú v Biblii zopakované. Takže prvé prikázanie je najprv napísané v 2. Mojžišovej v 20. kapitole, 1-3 verš:

„Boh hovoril všetky tieto slová: **Ja som Hospodin, tvoj Boh, ktorý som ťa vyviedol z Egypta, z domu otroctva. Nebudeš mať iných bohov okrem mňa!“ (2. Mojž 20,1-3)**

Potom je toto prikázanie zopakované v 5.knihy Mojžišovej, keď Mojžiš rekapituluje to, čo prijal od Hospodina.

„Mojžiš zvolal celý Izrael a riekol: Počuj, Izrael, ustanovenia a právne predpisy, ktoré vám dnes verejne oznamujem. Naučte sa ich a usilujte sa ich plniť. Hospodin, náš Boh, uzavrel s nami zmluvu na Chórebe. Túto zmluvu neuzavrel s našimi otcami, ale so všetkými nami, ktorí tu dnes žijeme. Tvárou v tvár hovoril Hospodin s vami na vrchu z ohňa - v tom čase ja som stál medzi Hospodinom a vami, aby som vám zvestoval slovo Hospodinovo, lebo ste sa báli ohňa a nevystúpili ste na vrch. I riekol: **Ja som Hospodin, tvoj Boh, ktorý som ťa vyviedol z Egypta, z domu otroctva. Nebudeš mať iných bohov okrem mňa. (5 Mojž 5, 1-7)“**

Úvod je : „Ja som Hospodin, tvoj Boh, ktorý som ťa vyviedol z Egypta z domu otroctva“

Tento úvod sa samozrejme týka všetkých prikázaní, nielen toho prvého. Tak ako ústava má preambulu, tak aj prikázania, teda dekalóg, majú svoju preambulu. Tá pripomína, že Izraelci dostali slobodu, slobodu zo strašného otroctva, ale dostávajú aj nejaké príkazy - 10 príkazov, ktoré ich obmedzujú v niečom, no napriek tomu sú to príkazy, ktoré vedú k slobode. Božie prikázania nemajú žiadnu chybu, vedú k pravej slobode, ale kľúčové prikázanie je práve to prvé prikázanie. Nebudeš mať iných bohov okrem mňa. A taký paradox je, že vlastne vám, milí bratia a sestry, a aj mne, stačí dodržať iba to jedno prvé prikázanie, lebo ak dodržíme prvé, tak zároveň dodržíme všetky ostatné prikázania. V 5. Mojžišovej je taký dlhší úvod k prikázaniam, v ktorom im Mojžiš pripomína:

„Mojžiš zvolal celý Izrael a riekol: Počuj, Izrael, ustanovenia a právne predpisy, ktoré vám dnes verejne oznamujem. Naučte sa ich a usilujte sa ich plniť. Hospodin, náš Boh, uzavrel s nami zmluvu na Chórebe. Túto zmluvu neuzavrel s našimi otcami, ale so všetkými nami, ktorí tu dnes žijeme. Tvárou v tvár hovoril Hospodin s vami na vrchu z ohňa - v tom čase ja som stál medzi Hospodinom a vami, aby som vám zvestoval slovo Hospodinovo, lebo ste sa báli ohňa a nevystúpili ste na vrch. I riekol: **Ja som Hospodin, tvoj Boh, ktorý som ťa vyviedol z Egypta, z domu otroctva. Nebudeš mať iných bohov okrem mňa. (5 Mojž 5, 1-7)“**

Mojžiš tu opakuje prikázania, ale opakuje aj situáciu, keď dostali tieto prikázania, a potom ich zopakuje.

„Nebudeš mať iných bohov okrem mňa.“ To sú veľmi zásadné slová.

Spomínali sa tu dnes také povery, pri ktorých sa človek nemusí vzdať viery v živého Boha, ale sa tam mieša aj viera v Boha, aj nejaká povera. Spomínali sme dnes hádzanie uhlíkov, ktoré sa spojilo s vetou: v mene Otca, Syna a Ducha Svätého. Niekedy Izraelci urobili to, že úplne opustili

Hospodina a niekedy robili taký mix. Slúžili Bohu, ale zároveň slúžili aj iným bohom. Toto je niekedy problém pri poverách, že človek niežeby sa úplne vzdal Hospodina, neopustí Ho, ale ku vzťahu k živému Bohu niečo zamieša, ešte niečo k tomu pridá. Lenže Pán Boh tu hovorí: nebudeš mať iných bohov okrem mňa. Čiže čo tu vlastne chce? Exkluzivitu, výlučnosť. Ako keby manželka povedala pri svadbe manželovi, teda nastávajúcemu, zoberiem si ťa iba vtedy, ak nebudeš mať žiadnu inú ženu okrem mňa alebo opačne by to hovoril muž žene.

Častokrát v Starom zákone je prirovnanie vzťahu Hospodina a Božieho ľudu k vzťahu medzi manželmi, či si budú verní alebo neverní. Čiže Pán Boh nechce len to, aby sme ho neopustili, ale chce byť výlučným Bohom, exkluzívnym Bohom v našom živote. Toto je to prvé prikázanie, no a vlastne naša vieroučná kniha Heidelbergský katechizmus v 94. otázke, ale tým myslím ten originálny katechizmus, lebo deti sa na konfirmácii učia zo skrátenej verzie, čomu sa hovorí aj Malý katechizmus. Teda v originálnom katechizme je to prvé prikázanie vyložené takto.

Otázka 94. Čo požaduje Boh v prvom prikázaní?

Odpoveď: To, aby som z hĺbky srdca túžil po spasení svojej duše, vyhýbal sa a utekal od modlárstva, **(a)**

čarodejníctva, veštenia, povery, **(b)**

vzývania svätých alebo iných stvorení, **(c)**

a učil sa správne poznávať jediného pravého Boha, **(d)**

jedine Jemu dôverovať, **(e)**

s pokorou **(f)** a trpezlivosťou sa Mu poddávať **(g)**

a očakávať jedine od Neho všetky veci **(h)** s láskou **(i)** a bázňou, **(j)**

chváliac Ho celým svojím srdcom. **(k)**

Takže sa radšej zriekam a opúšťam všetko stvorenstvo, než aby som sa oddal i tomu najmenšiemu, čo odporuje Jeho vôli. **(l)**

(a) 1Jn 5,21; 1Kor 6,9.10; 1Kor 10,7.14

(b) 3Mojž 19,31; 5Mojž 18,9-12

(c) Mt 4,10; Zjav 19,10; Zjav 22,8.9

(d) Jn 17,3 **(e)** Jer 17,5.7 **(f)** 1Pt 5,5.6

(g) Žid 10,36; Kol 1,11; Rím 5,3.4; 1Kor 10,10; Fil 2,14

(h) Žalm 104,27-30; Iz 45,7; Jk 1,17 **(i)** 5Mojž 6,5; Mt 22,37

(j) 5Mojž 6,2; Žalm 111,10; Pr 1,7; Pr 9,10; Mt 10,28 **(k)** Mt 4,10; 5Mojž 10,20.21

(l) Mt 5,29.30; Mt 10,37; Sk 5,29

Text Heidelberského katechizmu si môžete nájsť na stránke seniorátu (<https://www.oh-seniorat.sk/category/o-nas/co-verime/heidelbersky-katechizmus/>) Súčasťou katechizmu je množstvo biblických textov a to by tiež trvalo možno niekoľko hodín, keby sme to mali všetko prejsť. Princíp je v tom, že písmena, ktoré tam vidíte a), b), c)... členia text odpovede na časti a ku každej časti sú uvedené biblické texty, na základe ktorých táto časť odpovede vznikla. Čiže katechizmus má ten systém, že ak niečo povie - tak je to podložené Písmom svätým. Teda toto je základ, Písmo. Tak ako sa vykladá prvé prikázanie, čo teda požaduje Boh v prvom prikázaní?

„To, aby som z hĺbky srdca túžil po spasení svojej duše, vyhýbal sa a utekal od modlárstva, čarodejníctva, veštenia a povery, vzývania svätých alebo iných stvorení, učil sa správne poznávať jediného pravého Boha, jedine jemu dôverovať, s pokorou a trpezlivosťou sa mu poddávať, očakávať jedine od neho všetky veci s láskou a bázňou, chváliac ho celým srdcom. Takže sa radšej zriekam a opúšťam všetko stvorenstvo, než by som sa oddal i tomu najmenšiemu, čo odporuje jeho vôli.“

Čiže toto je komplexný pohľad ako reformovaná teológia chápe prvé prikázanie. Deti sa celkom ľahko toto prikázanie pri konfirmačnej príprave naučia, ale ono má svoju obrovskú hĺbku a vlastne len ten riadok b) sa vyslovene týka našej témy: čarodejníctvo, veštenie a povery. Keď sa pozrieme napr. na písmeno c), treba sa vyhýbať aj vzývaniu svätých alebo iných stvorení, čiže jednoducho Pánu Bohu patrí niečo, čo nemáme dať inému človeku. Čarodejníctvo, povera, to je vyslovene také negatívne. Viackrát som viedol diskusie aj s úprimnými zbožnými katolíkmi. Keď som sa ich pýtal, prečo sa vy vlastne modlíte k svätým? Samozrejme, na čele z ich pohľadu je matka Pána Ježiša Krista, potom Peter, Pavol a v podstate skoro na každé meno je nejaký svätý. A väčšinou je to tak, že každý kostol je zasvätený nejakému svätému a keď ten dotyčný má meniny, tak vtedy v tej dedine je odpustová slávnosť. A keď je odpust, tak vedia získať odpustky. Je nesprávne vzývať svätých a iné stvorenia a nemusia to byť vyslovene iba svätí, lebo z nášho pohľadu, kto je svätý? Každý, kto uveril v Pána Ježiša Krista. Ešte aj v liste do rozhádaného zboru v Korinte ich apoštol oslovuje ako svätých (1 Kor 1,1-2). Prvé prikázanie sa porušuje aj vtedy, keď nejaký človek zbožňuje iného človeka, môže to byť napr. politik, herec, pre manžela sa môže stať manželka bohom a opačne, pre rodičov sa ich dieťa môže stať bohom. Čarodejníctvo, povera - to je len taký malý výsek prvého prikázania, ale to prikázanie smeruje k tomu, aby Pán Boh bol jediným Bohom v našom živote. To neznamená, že sa na všetko iné vykašleme, lebo keď berieme vážne Božie slovo, tak Božie slovo hovorí, aby Pán Boh bol jediným Bohom v našom živote, ale Božie slovo zároveň hovorí, keď máme rodinu, máme sa o ňu postarať, ak sa niekto nestará o svojich, zaprel svoju vieru a je ešte horší ako neveriaci (1 Tim 5,8 . Abrahám, keď mal obetovať Izáka, nakoniec k tej obeti nedošlo a nebol to ani primárny Boží plán, ale išlo o to, aby sa Izák nestal Abrahámovým bohom. Jednoducho tu je to vysvetlené veľmi pekne, že k čomu toto prvé prikázanie nás vedie. Aby sme dôverovali jedine Jemu, aby sme s pokorou a trpezlivosťou sa Mu poddávali, očakávali všetky veci od Neho s láskou a bázňou a chválili ho celým srdcom. Keď budeme takto prehlbovať svoj vzťah k Bohu, tak potom vlastne tú poveru nebudeme ani potrebovať. Súhlasím s tým, čo tu niekto skôr povedal, že napríklad ako ľudí odnaučiť od červenej šnúrk, od uhlíkov. Tak v prvom rade farár musí zistiť, že tí ľudia s tým majú problém. Ak si farár vyberie nejakú tému a niečo káže, ale nemá vzťah, nemá kontakt s týmito ľuďmi, tak to nie je dobré. Duchovný by mal rozpoznať, čo tí ľudia riešia, čo robia. Tomu človeku treba povedať, že ty nemusíš - ak sa niekto zle pozrie na tvoje dieťa - ty mu nemusíš hádzať uhlíky, ale pod', môžeme sa modliť zaňho, lebo modliť sa netreba len pri výročí úmrtia. Tam je ten pozostatok: „nepomodlice še za ňoho?“ My to už farári korigujeme, že ide o spomienkovú modlitbu.

Bežný reformovaný, ktorý nie je až tak duchovne založený povie "ta pomodlice še za ňoho", už rok, dva, tri, štyri a my duchovní spomienkovú modlitbu prednesieme. Možno však pozostalí by radšej v srdci boli, keby zaznela taká originálna modlitba za toho zosnulého. Ale za živých sa máme modliť, tá modlitba má moc a môže pomáhať, čiže viesť ľudí k tomu, aby naozaj verili tomu, čo povedal Pán Ježiš: „Ja som s vami po všetky dni až do konca sveta“ (Mt 28,20). Pán Ježiš je stále s nami, a preto my sa nebudeme báť, lebo on nás bude chrániť. Jedna známa herečka v rozhovore opísala, že nosí na ruke červenú šnúрку, že ju to ochráni pred zlom. Ale to je blud, je to vyslovene povera. Tá žena rozpoznala správne, že existuje zlo na tomto svete, rozpoznala správne, že treba hľadať nejakú ochranu, len sa pomýlila v treťom kroku, že tou ochranou je Pán Ježiš Kristus a nie červená šnúřka. To prvé prikázanie je naozaj do hĺbky vysvetlené a niekto tu spomenul Šalamúnovu múdrosť, že Šalamúnova múdrosť prevyšovala všetkých ostatných, lenže čo urobil Šalamún na staré kolená? Porušil prvé prikázanie, lebo išiel sa klaňať cudzím bohom (1.Kr 11). Diabol ho nezviedol tak, že „počúvaj Šalamún poruš prvé prikázanie.“ Šalamún porušil biblický princíp - zobral si za manželky neveriace ženy (1 Kr 11,2). Mohol si zobrať v tom čase viac žien, ale nesmel si zobrať pohanku. Tam to vidno, to je taká tragédia, že keď si čítate ako múdro napísal Príslovia, kde varuje veriacich mužov, aby ich žena nezviedla, neoklamala, pred cudzou ženou, ktorá neverí v Boha a on sám toto nakoniec porušil. Tam je reťaz. Najprv si zobral nejakú pohanku a chcel jej splniť všetko, čo jej videl na očiach. Mal v rukách x možností. Ona chcela - postav chrám môjmu bohu a on postavil. Potom - neprídeš tam so mnou? A postupne došlo k tomu, že on, kráľ Izraela, nakoniec hrubo porušil prvé prikázanie a kľania sa cudziemu bohu. Čiže v tomto smere človek môže mať akúkoľvek múdrosť, môže byť PhD., môžu to byť chirurgovia, špecialisti, aj Šalamún prekypoval múdrosťou. Ale stále tam je dôležitá skutočnosť nielen múdrosti, ale aj poslušnosti, či sa ten múdry človek podriadi Bohu. V Biblii máme príklady veľmi zlých postáv i veľmi dobrých postáv a máme príklady postáv, ktoré sú dvojtvárne v tom zmysle, že v istej fáze žili verne, a potom zlyhali. A toto hovorí Pán Ježiš: „Bdejte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia, lebo duch je síce hotový, ale telo je mdlé.“ (Mt 26,41) Takže toto je vlastne veľmi dôležité, že Šalamún si v istom momente myslel, že už toho veľa vybojoval a prestal byť opatrný. A nakoniec skončil tak, že porušil prvé prikázanie a to prinieslo ďalekosiahle dôsledky - rozpadlo sa kráľovstvo na dve časti, a potom zaniklo jedno, druhé a to bola veľká desivá tragédia, že z toho zlatého veku Izraela, nakoniec sa dostali úplne na dno, ale Pán Boh ich neskôr pozdvihol.

V katechizme je ešte jedna otázka, ktorá dopĺňa výklad prvého prikázania:

Otázka 95. Čo je to modlárstvo?

Odpoveď: To, keď človek namiesto pravého Boha, ktorý sa zjavil vo svojom Slove, alebo okrem Neho, dôveruje iným alebo predstavovaným objektom.**(a)**

(a) Ef 5,5; 1Kron 16,26; Fil 3,19; Gal 4,8; Ef 2,12; 1Jn 2,23; 2Jn 1,9; Jn 5,23

Izraelci sa pri svojich zlyhaniach buď klaňali niekomu, kto neexistoval, napr. klaňali sa Báalovi. Báal ako taký však neexistoval, bol to vymyslený boh. Alebo sa klaňali niečomu, čo reálne existovalo, ale bolo to v rozpore s Božou vôľou. Takto sa klaňali zlatému teľatú (2 Mojž 32, 1Kr 12,28-30).

Ale pozrime sa už viac na tie texty, ktoré vyslovene katechizmus uvádza k povere .

„Neobracajte sa na duchov mŕtvych a nevyhľadávajúte jasnovidcov, lebo nimi by ste sa poškvrnili; ja som Hospodin, váš Boh.“ (3Mojž 19,31)

Čiže opäť je to tá výzva - ja som Hospodin, váš Boh, ku mne sa obráťte, ku mne volajte, ku mne prichádzajte.

Ďalej máme dlhší text, ktorý sme už dnes raz počuli:

„Keď vojdeš do krajiny, ktorú ti dáva Hospodin, tvoj Boh, neuč sa konať podľa ohavností tamojších národov. Nech sa nenájde u teba taký, čo by syna alebo dcéru prevádzal ohňom, ani veštec, ani vykladač znamení, ani hádač, ani čarodejník, ani zaklínač, ani vyvolávač duchov, ani jasnovidca, ani kto by sa vypytoval mŕtvych. Lebo je Hospodinovi ohavný každý, kto robí tieto veci. Pre tieto ohavnosti ich vyháňa Hospodin, tvoj Boh, pred teba. Buď bezúhonný pred Hospodinom, svojím Bohom. Lebo tieto národy, ktoré máš vyhnať, počúvajú vykladačov znamení a veštcov. Tebe to však Hospodin, tvoj Boh, nedovolil.“ (5Mojž 18,9-14)

Toto je veľmi jasný text, lebo v niektorých veciach existuje a môže byť kompromis. Napríklad polovica zboru chce, aby farba fasády kostola bola červená a polovica chce, aby bola zelená, tak čo urobíme, zmiešajme tie farby... V niektorých veciach sa dá urobiť kompromis, dá sa v niektorých veciach dohodnúť a treba v niektorých veciach naozaj aj ustúpiť a zmieriť sa.

Ale tu sú len dve možnosti, buď budú Izraelci žiť tak, ako žili národy pred nimi, že budú veriť všelijakým bludom, všelijakým znameniam alebo budú veriť živému Bohu.

Ľudské srdce je tak stvorené, že sa potrebujeme na niečo upnúť. A niekedy vidno taký paradox v Českej republike, že je to jedna z krajín, ktorá je najateistickejšia, ale zároveň v tej istej krajine kníhkupectvá predávajúce rôznu ezoterickú literatúru zažívajú „boom“. Ľudia majú o to záujem - hoci ako deklarujú, neveria v živého Boha. To neznamená, že sa z nich stanú materialisti, ale aj oni túžia po duchovne, túžia po nejakom duchovnom svete. Lenže ten duchovný svet je dvojaký, dobrý a zlý. Ten dobrý duchovný svet tvorí Hospodin a má svojich anjelov, služobníkov, ale existuje aj zlý duchovný svet, kde je na čele diabol a má svojich démonov. Aj tento zlý duchovný svet má nejakú moc, nejakú silu.

Pre ľudí sa často modlitba zdá taká fádna, obyčajná. Ľuďom sa to zdá také neatraktívne, ale človek, ktorý prehľbi svoj vzťah k Bohu, pre neho je modlitba niečo vzácne. Slovo Božie je preňho niečo vzácne, čerpá z neho povzbudenie. Takže Pán Boh ich ešte predtým, než vošli do zaslúbenej zeme jasne varoval: Toto vy robiť nebudete. Nemusíme tu teraz prejsť všetky formy povier, ktoré sú tam zmienené, ale dôležité je hľadať Hospodina, prichádzať k Nemu. Hneď za týmto textom nasleduje iný text, ktorý nás preniesie do Nového zákona, teda pokračujeme ďalej 5. Mojžišova, 18, 15-19:

„Hospodin, tvoj Boh, vzbudí ti proroka, ako som ja, z tvojho prostredia, spomedzi tvojich bratov; tohto poslúchajte – celkom tak, ako si žiadal od Hospodina, svojho Boha, na Chórebe, v deň zhromaždenia, keď si hovoril: Nech viac nepočujem hlas Hospodina, svojho Boha, ani nech viac nevidím tento veľký oheň, aby som nezomrel. Hospodin mi riekol: Dobré bolo, čo hovorili. Spomedzi ich bratov vzbudím proroka, ako si ty, a vložím svoje slová do jeho úst, i bude im hovoriť všetko, čo prikážem. Kto však neposlúchne moje slová, ktoré vysloví v mojom mene, tohto vezmem na zodpovednosť.“

A toto je už predzvest' Pána Ježiša Krista, toto je proroctvo o našom Pánovi Ježišovi Kristovi. Keď súdili Štefana, tak predtým, ako ho ukameňovali, cituje práve tento text. Jeho sudcovia sa veľmi odvolávali na Mojžiša. Štefan im v tomto svedectve vysvetlil, že už Mojžiš hovoril o Pánovi Ježišovi Kristovi (Skutky apoštolov 7.kapitola). Mojžiš mal v Izraeli veľkú autoritu, ale predsa v Liste Židom (3.kapitola) je potom vysvetlené, že oveľa, o veľmi veľa Pán Ježiš prevyšuje Mojžiša.

Pozrime sa ešte na jeden novozákonný text, ktorý súvisí s tým, čo dnes rozprávame. Je z 1. listu Jána 4, 1-6:

„Milovaní, neverte každému duchovi, ale skúmajte duchov, či sú z Boha, pretože mnohí falošní proroci vyšli do sveta. Podľa toho poznávajte Ducha Božieho: každý duch, vyznávajúci Ježiša ako Krista, ktorý prišiel v tele, je z Boha; a ktorý duch nevyznáva Ježiša, ten nie je z Boha; je to (duch) antikristov, o ktorom sme počuli, že prichádza a teraz je už vo svete. Vy, deti, ste z Boha a zvíťazili ste nad nimi, pretože väčší je Ten, ktorý je vo vás, ako ten, čo je vo svete. Oni sú zo sveta, preto hovoria svetsky, a svet ich počúva. My sme z Boha; kto pozná Boha, počúva nás; kto nie je z Boha, nepočúva nás. Podľa toho poznávame Ducha pravdy a ducha bludu.“

A toto je vlastne kľúčové. Rozlíšiť Ducha pravdy od ducha bludu. To, čo tu napísal Ján pred dvoma tisícročiami, to v dnešnej dobe obzvlášť platí. A ešte o to viac, že moderné technológie umožňujú hocikomu výrečným osloviť veľké dav. Nemusí mať nejaký prístup do médií, stačí, že má prístup na sociálne siete a už sa to šíri veľmi rýchlo. Čím bude bližšie koniec sveta, tým viac bude všelijakých falošných duchov pôsobiť. Aj veriaci budú mať čo robiť, aby obstáli, ale máme tu veľkú nádej a tá nádej je práve v tom, a to by som chcel zdôrazniť, toto je kľúčové: **„väčší je Ten, ktorý je vo vás, ako ten, čo je vo svete“** (1Jn 4,4)

Vráťme sa k príkladu ženy, ktorá propaguje v rozhovore červenú šnúрку. Verí tomu a robí to preto, že chce, aby aj ona bola chránená, aby jej deti boli chránené. My tu však máme jednu úžasnú ponuku alebo svedectvo. Naša viera má aj ten rozmer, že veríme tomu, že Pán Ježiš je teraz v nebi - mali sme teraz sviatok Nanebovstúpenia - ale skrze svojho Ducha prebýva v našich srdciach. A keď Pán Ježiš je v našich srdciach, tak on nás ochráni. Apoštol Pavol sa modlil za veriacich, aby Kristus vierou prebýval v ich srdciach (Ef 3,16). Máme jasné zasľúbenie, my sa nemusíme ničoho zlého báť, ak Pán Ježiš je v našich srdciach, lebo my sami by sme sa nijako neochránili, aj tá červená šnúрка je vyslovene blud. Netvrdím, že každá jedna povera je blud, lebo môžu byť ľudia, ktorí sú spojení so zlou mocou a môžu niečo nečisté vedieť urobiť, ale len do istej miery. Poznáte príbeh o 10 egyptských ranách. Koľko rán dokázali urobiť aj tí egyptskí veštc, pokade došli oni? Vedeli urobiť prvú a druhú, ale potom povedali, že je koniec, my už ďalej nevieme, je tam prst Boží, už tam ďalej nejdeme (2.Mojž 8,14 -15). Úplne nespochybňujem, že ľudia, ktorí sú spojení so zlou mocou môžu niečo urobiť, ale jednoducho veriaci človek je pred zlom chránený. Kresťana môže oklamať tzv. biela mágia. Dajme tomu, že kresťan, ktorý má aspoň istú úroveň zrelosti, tak nechce nikoho preklínať, škodiť, ale možno aj kresťan podľahne tomu, že pomôžem si niečím... Teda k svojej viere pridá ešte niečo, napr. uhlíky alebo neviem čo, ale tu je vlastne práve ten dôraz, že je to nepotrebné, lebo Pán Ježiš je v našich srdciach a on nás ochráni. Máme jeden klasický príklad z nedeľnej školy. Učiteľka sa pýta dieťaťa: „Čo urobíš, keď diabol zaklope na dvere tvojho srdca?“ Dieťa odpovie: „Pošlem Pána Ježiša, aby mu išiel otvoriť alebo pošlem Pána Ježiša, aby on sa s ním porozprával.“ Čiže toto je jednoduchá detská viera, ale úprimná. Je veľmi dôležité prehlbovať svoj vzťah k Pánu Bohu, vlastne to prvé prikázanie nás vedie k tomu, aby Pán Boh bol naším jediným Bohom. Potom poveru vlastne nebudeme potrebovať, lebo budeme tak blízko pri Bohu, že nám bude stačiť klasická pomoc a tou

je modlitba, čítanie Božieho slova a spoločenstvo s bratmi a sestrami. Lebo toto je niekedy dôležité, že sám človek to nezvládne a povie: „brat, sestra, modli sa so mnou, mám zlé sny, mám zlého šéfa a mám zlého suseda, ktorý ma preklína....“ Čiže modliť sa, poprosiť aj iných, aby sa spolu modlili, čiže to je ten klasický recept, ktorý nás udržiava, a nielen nás, ale všetky generácie kresťanov vo viere, teda ešte raz to zopakujem, modlitba, Božie slovo a spoločenstvo viery.